

Titlul programului: „Sunt puternic/ă, fac binele!”

Tipul programului: **Dezvoltarea empatiei pentru creșterea prosocialității elevilor**

Profesor consilier școlar: Seucan Daniela Teodora

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Satu Mare

Descriere: Pentru a avea relații armonioase cu cei din jur și pentru a ne integra cu succes în grupurile de co-vârstnici și nu numai, abilitatea de a lua perspectiva celuilalt este esențială. Empatia afectivă ne permite să ne dăm seama ce simte cel din fața noastră, pe când empatia cognitivă ne permite să realizăm ce gândește și cum se va comporta cel cu care interacționăm. Această abilitate complexă este una dintre cele mai importante abilități socio-cognitive și interrelaționale cu impact benefic de-a lungul întregii vieți motiv pentru care trebuie dezvoltată cât mai de timpuriu și exersată cât mai des. Dezvoltând empatia cognitivă și afectivă a elevilor are un impact benefic asupra interrelaționării cu ceilalți și nu numai. Cercetările arată că dezvoltând aceste abilități socio-cognitive de interrelaționare se îmbunătățesc abilitățile prosociale ale copiilor (Diesendruk & Ben-Eliyahu, 2006; Lalonde & Chandler, 1995; Razza & Blair, 2009; Imuta et al., 2016) aceștia având mai mulți prieteni, comunicând mai eficient și rezolvând mai eficient conflictele (Dunn, 1996; Dunn et al., 2002; Astington, 2003), totodată fiind și mai fericiți la școală (Astington & Jenkins, 1995; Astington, 2003).

Locația:

Perioada de desfășurare: 5 ore de Consiliere și Orientare

Modulul: Managementul emoțiilor și dezvoltarea abilităților interrelaționale și de comunicare eficientă.

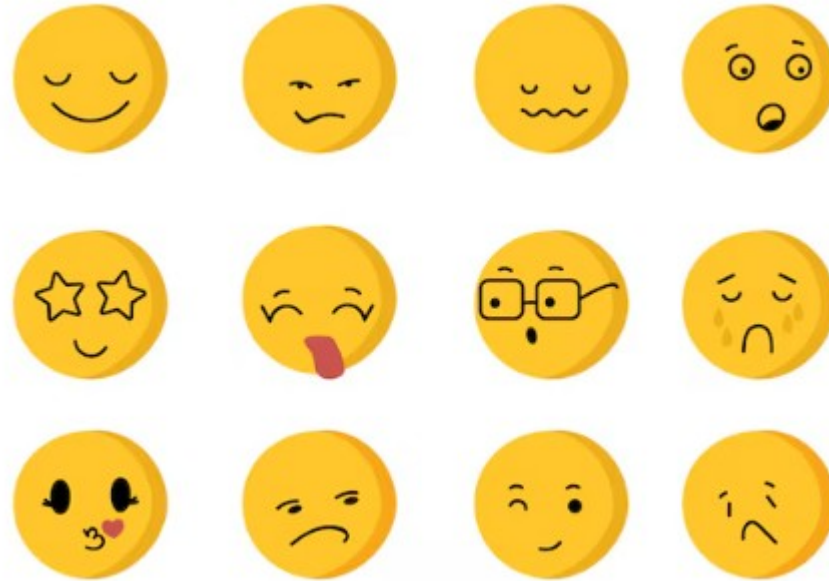
Competența generală: Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copiii și adulții cunoscuți.

Competența specifică: Explorarea abilităților de relaționare armonioasă cu ceilalți. Angajarea în comportamente prosoziale.

Grup țintă: elevii de ciclul primar

Prezentarea programului:

Ședința I - Toate emoțiile sunt bune!

TIPUL ACTIVITĂȚII: Dezvoltare de priceperi și deprinderi

OBIECTIV GENERAL: Dezvoltarea emoțională și socială în raporturile de interacțiune dintre copil și lumea înconjurătoare prin formarea unor deprinderi socio-emotionale.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1** – Să-și identifice propriile emoții în diferite situații;
- O2** – Să asocieze o etichetă verbală expresiei emoționale faciale;
- O3** – Să-și accepte toate emoțiile;
- O4** – Să-și controleze eficient emoțiile negative.

Metode și procedee didactice: conversația euristică, explicația, povestirea, discuția de grup, reflecția personală, problematizarea.

Material didactic: fișe de lucru cu exerciții, videoproiector, fișe emoticoane, cartonașe colorate, imagini cu emoții.

Activitatea 1 - Joc de spargere a gheții: (C) roagă elevii să i se alătore în fața clasei pentru a forma un cerc în se vor situa cu fața spre interiorul cercului.

- (C) explică jocul: „*Voi numi câte un aspect, ce poate caracteriza persoanele; cei care au aceste caracteristici vor face un pas înainte, executând o mică săritura în sus, și formând un cerc interior; cei care nu au acea caracteristică vor rămâne pe loc, în cercul mare, inițial.*”

- După fiecare mișcare (C) cere elevilor să observe cine sunt colegii alături de care formează noul cerc mai mic, apoi, la semnalul propunătorului, revin în cercul inițial. „*Observă care sunt persoanele care alcătuiesc cercul în care te găsești tu. Revino în cercul mare inițial*”.

- (C) comunica pe rând fiecare enunț iar elevii care au caracteristicile respective repetă mișcarea.

„*Fă un pas înainte, până la cercul mic și sari în sus, dacă ai un animal de companie. Fă un pas înainte, până la cercul mic, dacă te înfurii când un coleg îți zice că nu-i place lucrarea ta artistică/dacă te întristezi când un coleg zice că nu îi place lucrarea ta artistică. Fă un pas înainte dacă te bucuri când ești invitat la o zi de naștere la gândul ce bine te vei distra/ dacă te îngrijorezi la câte lucruri s-ar putea întâmpla la acea zi de naștere. Fă un pas în față dacă te bucuri când găsești o jucărie abandonată în parc.*”

Întrebări pentru discuții: *Ce ai observat în timpul acestui joc?; Ce ai simțit văzând că sunt și alte persoane care îți se aseamănă, și se alătură în cercul mic?; Ce ai aflat nou despre tine sau persoanele din jur tău?*

Concluzii: *Acest joc ne ajută să ne cunoaștem mai bine din punct de vedere a răspunsurilor noastre emoționale. Dacă privim situația și din punctul de vedere al celuilalt comunicarea devine mai eficientă iar posibilele conflicte sau situații-problemă pot fi prevenite.*

Consilierul spune elevilor: *Subiectul activității de astăzi este “Toate emoțiile sunt bune!” (scrie titlul pe tablă). Le spune copiilor că: emoțiile sunt felul sau modul în care oamenii arată ceea ce simt. Vom învăța despre rolul fundamental al emoțiilor, fie că sunt pozitive sau negative. Exercițiul anterior v-a ajutat să vedeți ce emoții simțiți în anumite situații. Ați văzut chiar și faptul că nu toți trăim aceeași emoție chiar dacă situația este una*

și aceeași pentru toți. Vom vedea împreună diferitele aspecte ale emoțiilor și felul în care ne pot ajuta ele să interacționăm mai armonios cu cei din jur.

Activitatea 2. Povestea ”Toate emoțiile sunt bune!”

(C) anunță copiii: Acum urmează să ne jucăm un mic joculeț de imaginație. Vă invit pe toți într-o călătorie în Împărăția Emoțiilor. Ne prefacem că dormim. Stați cu mainile pe genunchi, ochii închiși, respirați ușor, lăsați corpul să se relaxeze, să fie moale. Eu am să vă povestesc ce visăm. În timp ce eu povestesc, voi vă imaginați visul. Bine?

(C) relatează povestea.

„A fost odată un copil care voia să fie tot timpul fericit. BUCURIA era emoția lui preferată. Cu toate acestea, i se întâmplau uneori lucruri care îl speriau, alteori îl întristau sau îl infuriiau. Pentru că nu-i plăceau aceste emoții a plecat spre Tărâmul Emoțiilor pentru a o găsi pe Zâna cea Bună. Pe moment ce a văzut-o a și rugat-o să-l scape de tristețe, furie și frică însă Zâna cea Bună i-a răspuns:

Copil drag, nu pot să-ți îndeplinesc dorința! Fără frică, tristețe sau furie ai fi mult mai sărac!

Copilul o privi uimit iar Zâna văzându-i nedumerirea, îi zise:

Vei înțelege în zilele următoare, iar apoi dispăru.

În ziua următoare, când copilul stătea dezamăgit privind fricos la apa adâncă în care-și scăpase mingea, Zâna a apărut și i-a spus:

FRICA te ajută să te aperi de tot ce e periculos!

A două apariție a Zânei avu loc într-o zi când copilul era trist pentru că nu obținuse calificativul maxim la o evaluare.

Acum ești trist. TRISTEȚEA te ajută să înțelegi mai bine viața și să cauți fericirea și lucrurile bune. Cum altfel ai putea să prețuiești fericirea, dacă nu știi ce înseamnă tristețea?

Într-o altă zi, când copilul era foarte furios deoarece părinții nu-l lăsau să se joace pe tabletă, Zâna i s-a arătat din nou:

Vezi câtă putere și energie iese din furie? Trebuie să înveți să folosești această putere și energie cu înțelepciune, astfel încât să nu distrugi ceva sau să-i rănești pe cei din jur. Trebuie să înveți să stăpânești FURIA și să o transformi în energie și putere pentru a face fapte bune.

De atunci a trecut mult timp. Copilul a crescut și a înțeles bine lecțiile Zânei. El și-a dat seama cât de folositoare sunt toate emoțiile, pentru că ele îi arătau calea schimbării. Astfel copilul a devenit cu fiecare zi mai puternic, mai pregătit pentru viață, mai FERICIT, exact cum și-a dorit.”

Anexa 1 - Povestea ”Toate emoțiile sunt bune!” (Copilul și emoțiile, repovestită după Clara Ruse)

Întrebări pentru discuții: *V-a plăcut povestea? Cine mai ține minte, la ce e folositoarea FRICA? Dar TRISTEȚEA? Dar FURIA? Ce alte emoții mai cunoașteți?*

Concluzii: *Fiecare dintre noi simte toate aceste emoții. Ceea ce este important este ca în primul rând să acceptăm aceste emoții iar apoi să găsim soluții astfel încât să le exprimăm într-un mod corespunzător, astfel încât să nu rănim pe nimeni.*

Activitatea 3. Joc de mima „Oglinda mea emoțională.”

(C) anunță copiii: *În continuare, vom face un joc de mimă. Cei care sunteți câte 2 în bancă, vă întoarceți unul spre altul, iar ceilalți vă întoarceți la colegul din spatele vostru. În acest fel veți forma perechi, și unul veți avea rolul oglinzii, iar celălalt rolul copilului. Copilul va mima o emoție – bucurie, tristețe, frică sau furie, iar oglinda va imita și va denumi emoția.*

Întrebări pentru discuții: *A fost greu să imitați emoția? Dar să vă dați seama despre ce emoție este vorba?*

Concluzii: *Exercițiul acesta ne-a permis să ne dăm seama că putem citi emoțiile cuiva doar privind-i expresiile faciale. Dacă suntem atenți la aceste indicii emoționale vom putea comunica mult mai bine cu cei din jur sau chiar îi vom putea ajuta să treacă cu bine peste emoțiile negative pe care le resimt.*

Activitatea 4. „Soluții pentru emoții – Elevii vor fi împărțiți în 4 grupuri în funcție de culoarea cartonașului din piept.

(A) Fiecare grup va trebui să selecteze dintr-un set de imagini care ilustrează emoții, doar acele emoții corespunzătoare denumirii grupului în care se află, și să realizeze un colaj din aceste imagini, astfel:

(Grupul 1) – Bucuria;

(Grupul 2) – Tristețea;

(Grupul 3) – Frică;

(Grupul 4) – Furia.

(B) După ce copiii au realizat colajele, acestea vor fi lipite pe tablă și (C) va ruga (E) să găsească lucruri pe care le-am putea spune cuiva trist, speriat sau furios. Împreună găsim soluții pentru controlul emoțiilor negative.

Anexa 2 – Soluții pentru emoții

--	--	--	--

Întrebări pentru discuții: *De ce este important să știm cum să intervenim în diferitele emoții resimțite de cei din jur?*

Concluzii: *Uneori poate fi greu să ne descurcăm singuri când simțim emoții negative dar vestea bună este că putem apela la cei dragi să ne ajute să trecem peste aceste emoții. De asemenea, noi, la rândul nostru, putem oferi ajutor colegilor pe care îi vedem triști, furioși sau speriați. Trebuie doar să fim atenți la cei din jur și astfel ne vom da seama prin ce emoții trec și dacă îi putem ajuta.*

Asigurarea feedback-ului/Consolidare:

La final de lecție, (C) pune întrebări pentru a vedea ce au reținut (E) în urma lecției: *În continuare vă voi citi niste propoziții, iar voi după ce le auziți pe fiecare în parte va trebui să ridicați una din cele 4 emoții date, potrivit situației. Propozițiile sunt:*

1. Ai primit cadou un tort de ciocolată (bucurie); 2. Doamna învățătoare îți dă multe teme (tristețe); 3. Ai căzut și te doare foarte tare piciorul (furie); 4. Îți serbezi ziua de naștere într-un loc de joacă (bucurie); 5. Mâine mergi în excursie la munte (bucurie); 6. Te-a certat mama pentru că ai umblat cu pantofii murdari prin casă (tristețe); 7. Ai primit un FB la matematică (bucurie); 8. Tocmai te-ai trezit după ce ai visat că te urmărește un monstru (frica).

Concluzii: *Este foarte important să-ți recunoști propriile emoții dar și pe cele ale celor din jur. Știind să facem acest lucru, ne vom înțelege mult mai bine cu ceilalți și vom clădi prietenii mai frumoase. Am văzut că deja vă descurcați foarte bine în a descoperi emoțiile și deoarece mi-a plăcut foarte mult cum ați participat la ora, va voi împărți câte un smiley face că să vă aduceți aminte cu bucurie de această lecție.*

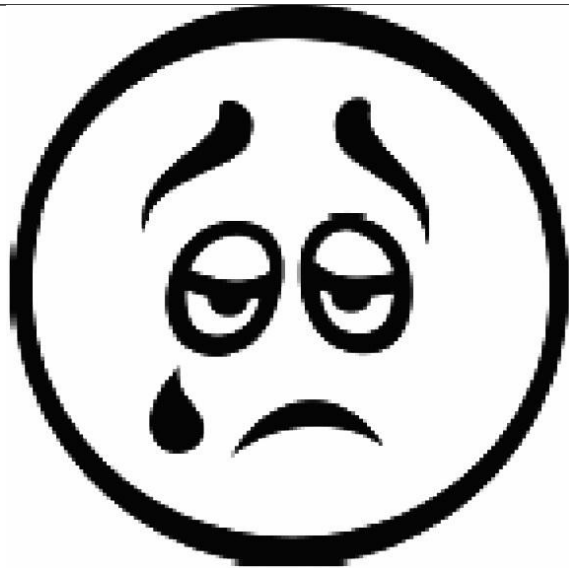
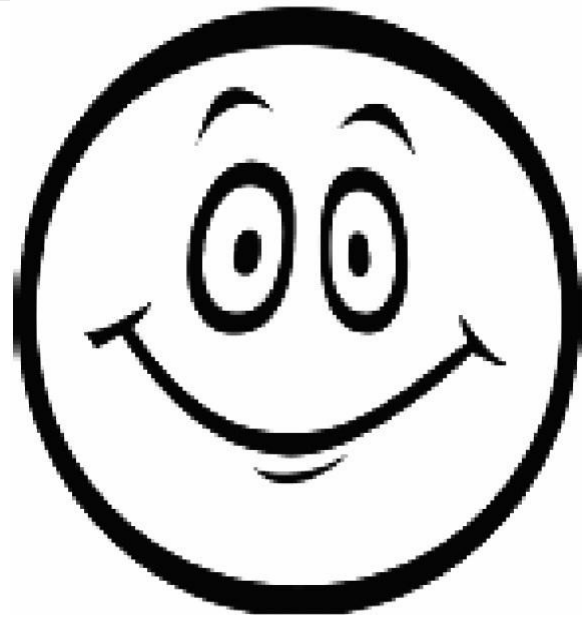
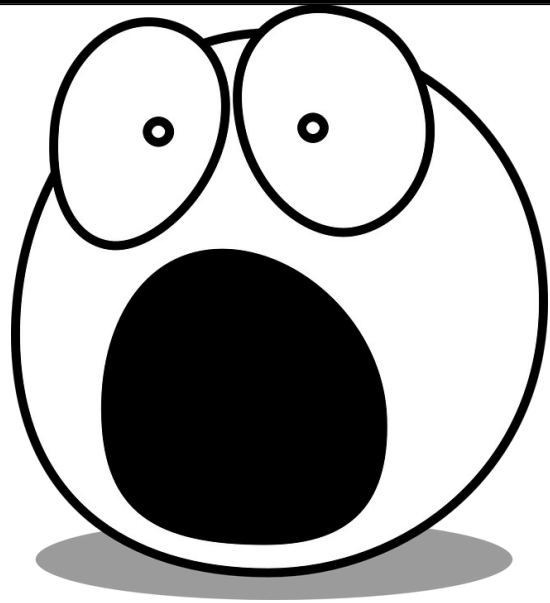
Evaluarea activității:

Elevii vor da din mâna în mâna o fișă de evaluare a lecției, acordând prin colorare, un indice de apreciere al lectiei.

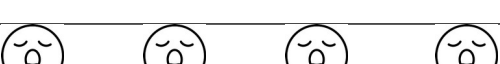
-, Pentru că azi am vorbit mult despre emoții, va rog să dați această fișă din mâna în mâna și să colorați o inimă dacă v-a plăcut lecția, un smiley plictisit dacă v-ați plictisit, și un smiley trist dacă nu v-a plăcut deloc lecția. Eu între timp, va voi da câte un smiley face deoarece mi-a plăcut foarte

mult cum ați participat la oră. Vă mulțumesc.”

Anexa 3 – Cartonase cu emoticoane

Anexa 4 – Fișa de evaluare a lecției

Ședința II – Lumea și prin ochii celuilalt

LUMEA SI PRIN OCHII CELUILALT

Seucan Daniela Teodora, consilier scolar CJRAE Satu Mare

TIPUL ACTIVITĂȚII: Dezvoltare de priceperi și deprinderi

OBIECTIV GENERAL: Dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă prin formarea deprinderilor socio-emoționale de luare a perspectivei afective și cognitive a celorlalți.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1 – Să identifice cuvintele care definesc stări mentale (i.e., vreau, gândesc, simt etc.);

O2 – Să-și formeze abilitatea de luare a perspectivei afective;

O3 – Să-și formeze abilitatea de luare a perspectivei cognitive;

O4 – Să conștientizeze legătura gânduri-emoții;

Metode și procedee didactice: conversația euristică, explicația, povestirea, discuția de grup, reflecția personală, problematizarea, brainstorming.

Material didactic: fișe de lucru cu exerciții, videoproiector, prezentare powerpoint, fișe emoticoane, cartonașe colorate, imagini cu emoții, stickere.

Desfasurarea activitatii

Activitatea 1: Joc de spargere a gheții - “Cine are dreptate?” Consilierul școlar solicită ca doi elevi să i se alăture în fața clasei pentru a sta de o parte și de alta a unei bănci. Consilierul școlar plasează pe masă o fișă astfel încât unul dintre elevi vede cifra 6 iar celălalt cifra 9 (Anexa 1, mai jos).

Fiecare elev este întrebat ce vede iar apoi se pune clasei o întrebare: “Care dintre colegii voștri are dreptate?” (R: amândoi)

Consilierul școlar întreabă: “Se poate ca doi oameni – cu păreri diferite - să aibă ambii dreptate în una și aceeași situație?” (R: da)

Consilierul școlar dirijează discuțiile punând întrebările: *Ce ai observat în timpul acestui joc?; Ce ai aflat nou despre tine sau persoanele din jur tău?*

Ca și concluzie, consilierul școlar poate spune elevilor: *Acest joc ne ajută să ne dăm seama că oameni diferiți pot avea păreri diferite în una și aceeași situație. Este foarte important să știm cum gândește și cum simte cel de lângă noi în una și aceeași situație. Dacă ne dezvoltăm abilitățile de a ne da seama ce gândește și ce simte celălalt vom putea evita conflicte, vom putea să fim alături de cei care trec prin momente dificile și vom putea comunica mai eficient cu ceilalți.*

Subiectul activității de astăzi este “Lumea și prin ochii celuilalt”. (C) spune copiilor că: este foarte important să știm cum gândește și cum simte cel de lângă noi în una și aceeași situație. Oameni diferiți ar putea să simtă și să gândească diferit în una și aceeași situație. Dacă ne dezvoltăm abilitățile de a conștientiza ce gândește și ce simte celălalt vom putea evita conflicte, vom putea să fim alături de cei care trec prin momente dificile și vom putea comunica eficient cu ceilalți.

Activitatea 2: “Ce gândește celălalt?”

Consilierul școlar anunță copiii că vor viziona o animație (<https://www.youtube.com/watch?v=1lo-8UWhVcg>) pe care o vor discuta ulterior pornind de la întrebările: *V-a plăcut animația? Ce credeți că putem învăța din această animație?* (Anexa 2, mai jos)

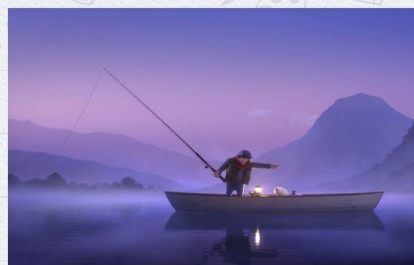

LUMEA PRIN OCHII LUI JOY

LUMEA PRIN OCHII LUI HERON

Ce crede cățelușul despre pasăre? (R: că este o hoață)

Ce vrea de fapt pasărea? (R: să-și hrănească puii)

LUMEA PRIN OCHII PESCARULUI

LUMEA PRIN OCHII LUI JOY

De ce îl pedepsește pescarul pe cățeluș? (R: crede că vrea să sperie peștii; nu știe că el de fapt apără momeala lui)

Cum își schimbă cățelușul comportamentul când vede adevăratul motiv pentru „furtul” râmelor? (R: pune la dispoziție râmele pentru hrana puișorilor).

Consilierul școlar spune elevilor: „Este foarte important să ne dăm seama de perspectiva celuilalt înainte de a trage unele concluzii pripite sau înainte de a acționa. Dacă nu ne punem în locul celuilalt pentru a vedea **ce gândește și ce simte** putem interpreta greșit **ceea ce face** - modul în care se comportă - lucru care poate declanșa în noi comportamente nepotrivite față de cealaltă persoană (ori îi judecăm, cum a făcut cățelușul când a crezut că pasărea e un hoț, ori îi tratăm necorespunzător, cum a gonit pasărea de fiecare dată până a realizat adevăratul motiv din spatele comportamentului acesteia).”

Consilierul școlar prezintă în continuare cu ajutorul powerpoint-ului situații de luare a perspectivei cognitive a celuilalt (Anexa 3, mai jos). Elevii vor lucra individual și se va acorda 1 minut per slide pentru a scrie răspunsul după care elevii vor oferi răspunsul lor și se vor discuta împreună răspunsurile.

CARE PERSONAJ GANDESTE ASTA?

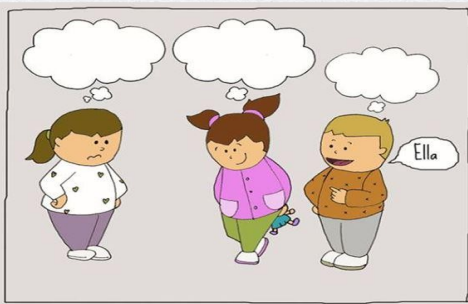
- A. Imi place tortul!
- B. Nu ma intereseaza tortul.
- C. Nu-mi place tortul.

CARE PERSONAJ GANDESTE ASTA?

- A. Ce frumos e!
- B. Nu vad tabloul.
- C. Nu prea imi place.

CARE PERSONAJ GANDESTE ASTA?

- A. Cine mi-o fi luat papusa?
- B. Mai bine zic cine i-a luat-o.
- C. Hihi...m-au prins.

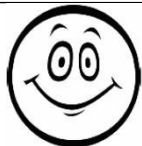
CARE PERSONAJ GANDESTE ASTA?

- A. Nu vad nimic ce sa-mi placa...
- B. Am costumul complet.
- C. Mi-am gasit si fularul de la costum.

Ca și concluzie, consilierul școlar poate spune elevilor: *De cele mai multe ori ne putem da seama de ceea ce simte cineva dacă ne uităm la expresiile faciale, postura corpului (perspectiva afectivă). De asemenea, este foarte util să ne întrebăm ce gândește cineva într-o anumită situație (perspectiva cognitivă). Cu cât ne folosim mai mult de aceste indicii cu atât vom putea evita anumite neînțelegeri, ba chiar mai mult, vom putea oferi ajutor celor care au nevoie de el.*

Activitatea 3: „Lumea și prin ochii celuilalt” Consilierul anunță elevii că vor avea de rezolvat o fișă (Anexa 4, mai jos) spunând **într-o primă fază** fiecare la ce se gândește atunci când e fericit, trist, furios sau înspăimântat; **într-o a doua fază** va pune fiecare aceste patru întrebări colegului de bancă.

Eu sunt bucuros atunci

când...

.....

.....

Eu sunt speriat atunci când....

.....

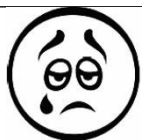
.....

Pe tine ce te sperie?

Pe tine ce te bucură?

.....
.....
.....

.....
.....

Eu sunt trist atunci când ...

.....
.....

Pe tine ce te instristează?

.....
.....

Eu sunt furios când ...

.....
.....

Pe tine ce te infurie?

.....
.....

Anexa 4

Consilierul școlar dirijează discuțiile punând întrebările: *Ce ați descoperit - tu și colegul tău aveți aceleași gânduri când sunteți triști? Vă înfurie sau vă bucură aceleași lucruri? De ce este important să realizăm ce gândește cel de lângă noi, cum vede el problema, situația în care ne aflăm?*

La finalul activității, consilierul școlar spune elevilor: *Exercițiul acesta ne-a permis să ne dăm seama cât de important este să ascultăm punctul de vedere al celuilalt și să încercăm să ne putem și în locul lui. Amintindu-ne să aplicăm acest exercițiu în viața de zi cu zi vom reuși să avem relații mult mai armonioase cu cei din jur.*

Activitatea 4: „Ce simte și ce gândește?” Elevii vor fi împărțiți în 4-5 grupuri și fiecare grup va trebui să rezolve o situație (Anexa 5, mai jos) prin luarea perspectivei cognitive și afective ale personajelor răspunzând la două întrebări:

- (B) 1. Ce gândește personajul în această situație? (vor nota gândul personajului cu albastru)

(C) 2. Ce simte personajul în această situație? (vor nota emoția personajului cu roșu)

Anexa 5 (sursă imagine: shorturl.at/buyE7)

După ce fiecare grup a notat cu albastru gândurile persoanelor și cu roșu emoția acestora fiecare grup va expune celorlalți aceste gânduri și emoții găsite. Consilierul școlar va urmări dacă există diferențe între ceea ce a găsit fiecare grup și se vor discuta aceste diferențe. De asemenea, va întreba elevii: *Este greu să ne punem în locul celorlalți?*

Ca și concluzie, consilierul școlar poate spune elevilor: *Este foarte important să-ți recunoști propriile emoții dar și pe cele ale celor din jur. Uneori poate fi greu să ne punem în locul celuilalt pentru a vedea lumea prin ochii lui însă dacă ne amintim să facem acest lucru, toate neînțelegerile o să se limpezească și vom avea prietenii mai frumoase cu cei din jurul nostru.*

Ca un exercițiu distractiv, încearcă azi și în zilele care urmează să urmărești expresiile faciale, postura corpului și gesturile părinților tăi ca să vezi dacă îți dai seama de ceea ce gândesc și simt. Discuta cu ei despre asta pentru a vedea cât de bine te-ai descurcat ca detectiv de gânduri și emoții. Amintește-ți să fii atent la aceste indicii și atunci când ești cu prietenii și colegii pentru a înlătura orice posibile neînțelegeri din interacțiunile voastre și pentru a vă consolida relația de prietenie.

Asigurarea feedback-ului/Consolidare:

La final de lecție, (C) pune întrebări pentru a vedea ce au reținut (E) în urma lecției: *În continuare vă voi citi niste propoziții, iar voi după ce le auziți pe fiecare în parte va trebui să alegeți varianta corectă spunându-o în cor cu voce tare. Propozițiile sunt:*

1. Făceam zgomot și am observat că fratele meu e furios deoarece nu poate să-și facă tema. Ce ar trebui să fac? A. Să fac zgomot în continuare; B. Să nu mai fac zgomot.
2. Am întrerupt o colegă în timp ce povestea ceva foarte interesant. Cum ar trebui să se simtă? A. Deranjată. B. Bucuroasă.
3. Mă jucam pe jocul video și apoi am observat că prietenul meu era supărat. Ce ar trebui să fac? A. Să mă joc în continuare; B. Să-l invit și pe el să se joace.
4. I-am urat prietenului meu „Succes!” înainte de întrecerea sportivă. Cum ar trebui să se simtă? A. Bucuros. B. Furios.
5. Vorbeam despre desenele mele preferate și am observat față plictisită a colegului meu. Ce ar trebui să fac? A. Să povestesc în continuare; B. Să-l întreb care sunt desenele lui preferate.

Concluzii finale: *Este foarte important să-ți recunoști propriile emoții dar și pe cele ale celor din jur. Știind ce simte și ce gândește cel de lângă, ne vom înțelege mult mai bine cu ceilalți și vom clădi prietenii mai frumoase.*

Evaluarea activității - elevii vor primi Anexa 4 folosită și în Ședința I.

Ședința III – Eroul interior

OBIECTIV GENERAL: Dezvoltarea abilităților de inter-relaționare armonioasă prin formarea deprinderilor socio-emoționale de luare a perspectivei afective și cognitive a celorlalți.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1 – Să descopere existența mai multor perspective, puncte de vedere;
- O2 – Să-și formeze abilitatea de luare a perspectivei afective și cognitive;
- O3 – Să descopere faptul că sunt responsabili de propriile acțiuni;
- O4 – Să identifice și selecteze comportamentele prosociale.

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, povestirea, discuția de grup, reflecția personală, problematizarea, brainstorming.

Material didactic: laptop, prezentare powerpoint, cartonașe, fișe de lucru.

Desfășurarea activității

Activitatea 1: Joc de spargere a gheții - “Ce vezi aici?”

Consilierul școlar (C) prezintă elevilor o imagine (Anexa 1, mai jos) și îi roagă să spună ce văd. Elevii răspund iar (C) întreabă:

Se poate ca doi oameni – cu păreri diferite - să aibă ambii dreptate în aceeași situație? (R: da)

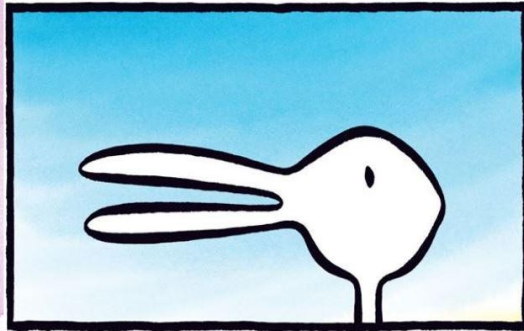
Întrebări pentru discuții: *Ce ai observat în timpul acestui joc?; Ce ai aflat nou despre tine sau persoanele din jur tău?*

Concluzii: *Acest joc ne ajută să ne dăm seama că oamenii diferiți pot avea păreri diferite în una și aceeași situație. Dacă ținem cont de acest lucru, putem să evităm multe conflicte, certuri și putem comunica mult mai eficient cu cei din jur.*

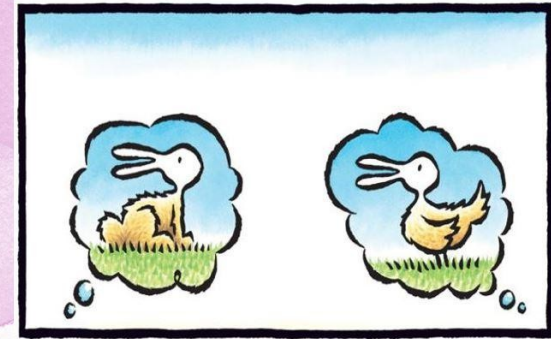
Subiectul activității de astăzi este “Eroul interior”. (C) spune copiilor: Fiecare dintre noi are un erou interior, care îi spune ce ar trebui și ce nu ar

trebuie să facă, astfel încât să poată avea relații frumoase și armonioase. Azi, fiecare dintre voi, o să-și cunoască eroul interior. Să începem!

Ce vezi
aici?

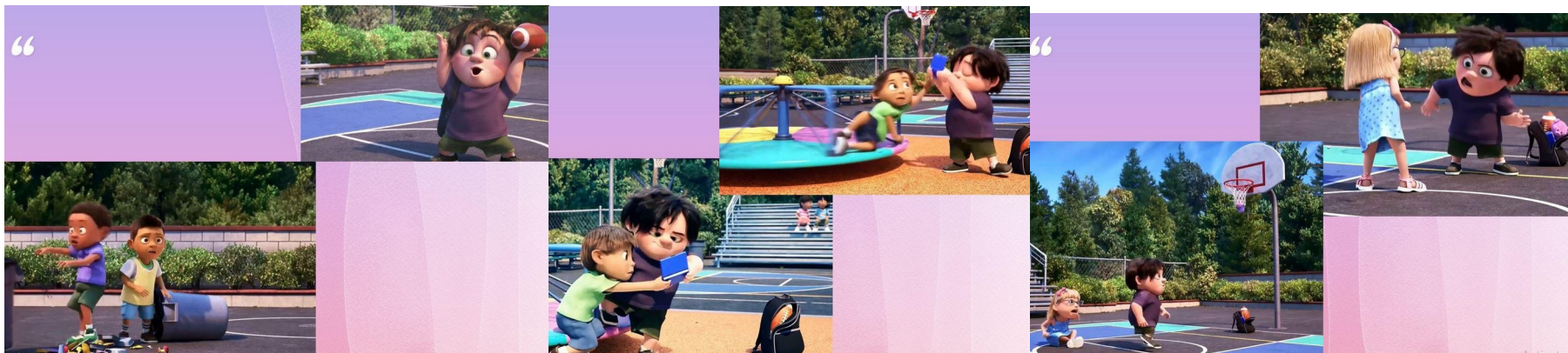
Cine are
dreptate
?

Anexa 1

Activitatea 2: „LOU și Eroul interior”

Consilierul școlar (C) prezintă elevilor o animație (<https://www.dailymotion.com/video/x6ci2hk>) în care personajul principal are comportamente nepotrivite/agresive față de colegii săi. După vizionare (C) și întreaga clasă discută cele vizionate.

Întrebări pentru discuții: Ce comportamente nepotrivite are băiatul din video? De ce credeți că se comportă în acest fel? Ce face LOU? Oare lupta e

Soluția? Dar care ar fi Soluția?

Concluzii: *Este foarte important să știm cum gândește și cum simte cel de lângă noi. Oameni diferiți ar putea să simtă și să gândească diferit în una și aceeași situație. Dacă încercăm să ne dam seama ce gândește și ce simte celălalt vom putea evita conflicte, vom putea să fim alături de cei care trec prin momente dificile și vom avea prietenii mai frumoase.*

Activitatea 3. "Empatia este super-puterea mea!"

Consilierul scolar (C) explică elevilor că pentru a ne putea da seama ce simte celălalt trebuie să ne punem în locul lui. Să vedem cum ne-am simți noi în situația să. Apoi (C) roagă copiii să fie atenți la imaginile prezentate (<https://learningapps.org/display?v=pwxj4rrg521>) pentru a putea răspunde întrebărilor afișate?" (Anexa 2, mai jos)

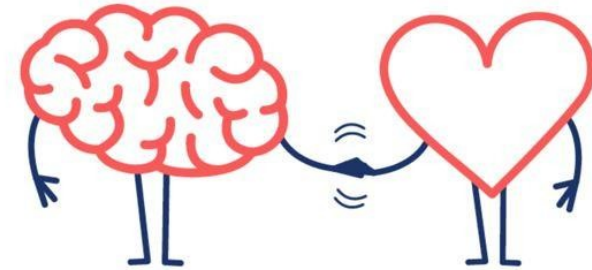
Întrebări pentru discuții: *Tu și colegii tăi aveți aceleași emoții când sunteți în aceleași situații? Vă înfurie sau va bucură aceleași lucruri? De ce este important să realizăm ce gândește cel de lângă noi, cum vede el problema, situația în care ne aflăm?*

Concluzii: *Exercițiul acesta ne-a permis să ne dăm seama cât de important este să realizăm prin ce emoții trecem. De asemenea, este la fel de important să ne dăm seama și prin ce emoții trec ceilalți și să încercăm să ne putem și în locul lor. Amintindu-ne să aplicăm acest exercițiu în viața de zi cu zi vom reuși să avem relații mult mai armonioase cu cei din jur.*

Anexa 2 – Empatia este super-puterea mea

1. Cum crezi că se simte un copil al cărui câțel este bolnav?
a) trist b) bucuros c) furios c) fricos
2. Cum crezi că se simte un copil care tocmai s-a certat cu cel mai bun prieten?
a) trist b) bucuros c) furios c) fricos
3. Cum crezi că se simte un copil care urmează să plece într-o excursie?
a) trist b) bucuros c) furios c) fricos
4. Cum crezi că se simte un copil care a luat o notă proastă la test?
a) trist b) bucuros c) furios c) fricos
5. Cum crezi că se simte un copil care își găsește jucăria stricată de alt copil?
a) trist b) bucuros c) furios c) fricos
6. Ce crezi că simte un copil care a răspuns bine la o întrebare în clasă?
a) trist b) bucuros c) furios c) fricos
7. Cum crezi că se simte un copil când vede că nu știe să rezolve problema la matematică?
a) trist b) bucuros c) furios c) fricos
8. Cum crezi că se simte un copil când vede că un grup de copii nu vrea să se joace cu

*A3. Empatia este
super-puterea mea!*

el?

a) trist b) bucuros c) furios c) fricos

9. Ce crezi că simte un copil care și-a uitat tema acasă?

a) trist b) bucuros c) furios c) fricos

10. Ce crezi că simte un copil atunci când un copil mai mare îl amenință?

a) trist b) bucuros c) furios c) fricos

Activitatea 4. „Eroul meu interior!”

(C) spune copiilor: *LOU este de fapt conștiința băiatului. Adică acea voce interioară care ne atenționează atunci când facem ceva rău. E ca un paznic al binelui. Este eroul nostru interior. Iar când facem opusul binelui, acest erou sună o alarmă ca să ne dăm seama că am greșit și să ne îndreptăm greșeala. În filmuleț, LOU întâi îi ia băiatului ghiozdanul ce conține toate jucăriile luate de la ceilalți copii, îi ia chiar și ursulețul lui preferat și îi dă de înțeles că îl va primi înapoi doar când v-a înapoia toate lucrurile colegilor săi. Atunci băiețelul începe să înapoieze lucrurile luate și vedem reacțiile pozitive ale colegilor. Bucuria de pe fața lor. Îmbrățișarea primită de la colega lui.*

Acum, după cum vă spuneam la începutul lecției, fiecare dintre noi are un erou interior. LOU este eroul interior al băiatului din filmuleț. Eu aș vrea să vă rog, ca fiecare dintre voi, să-și personalizeze propriul erou interior (Anexa 3). Imaginați-vă cum arată eroul care vă readuce la momentul 0 atunci când greșiți față de cineva ca să puteți îndrepta greșeală. Colorați-l. Iar în timp ce colorați, gândiți-vă dacă voi trebuie să vă cereți scuze cuiva. Abia aștept să vă cunosc eroii interiori!

Întrebări pentru discuții: *Trebuie să îți ceri scuze cuiva? Îți auzi uneori vocea interioară? Ce ai învățat nou?*

Concluzii: *Fiecare dintre noi avem o voce interioară pe care dacă o ascultăm ne va ține departe de necazuri. Nici noi nu vom avea de suferit dar nici ceilalți din cauza noastră. Iar acest lucru ni-l dorim cu toții, să avem frumoase prietenii și momente minunate împreună. Fiecare este responsabil pentru propriile acțiuni.*

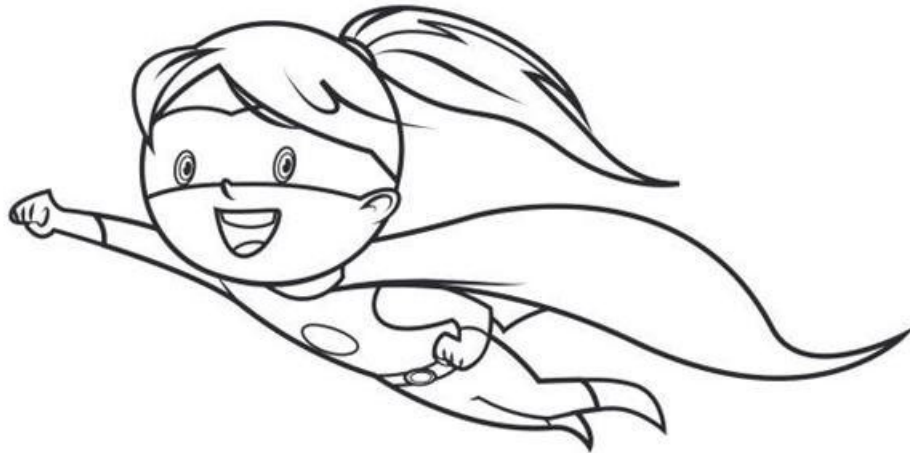
A4. Eroul meu interior!

Tu trebuie să îți ceri scuze cuiva?

Ai vreo greșeală de îndreptat?

Anexa 3 – Eroul meu interior

Asigurarea feedback-ului/Consolidare:

La final de lecție, (C) le propune elevilor un exercițiu de tipul „Așa Da, așa NU” (<https://wordwall.net/resource/28498823/a%c8%99a-da-a%c8%99a-nu-comportamente-prosociale>) pune spune elevilor că vor răspunde împreună alegând comportamentele potrivite prin ridicarea cartonasului A sau B: *În continuare, vom vedea mai multe comportamente, unele potrivite, unele nepotrivite iar voi, ascultându-vă vocea interioară veți alege răspunsul corect ridicând ori cartonașul A ori cartonașul B.*

Concluzii finale: *Este foarte important să-ți asculți vocea interioară ca să fii mereu în bune relații cu ceilalți și chiar cu tine. Nu-i așa că-ți place mai mult de tine când te înțelegi bine cu ceilalți și acționezi prin comportamente potrivite? Adu-ți mereu aminte de Eroul tău interior și lasă-l să-ți șoptească atunci când nu știi ce să faci și sigur îți va da soluția corectă.*

Evaluarea activității - elevii vor primi Anexa 4 folosită și în Ședința I.

Ședința IV - Povestea celor două bestii

TIPUL ACTIVITĂȚII: Dezvoltare de priceperi și deprinderi

OBIECTIV GENERAL: Dezvoltarea abilităților de inter-relaționare armonioasă prin formarea deprinderilor socio-emoționale de luare a perspectivei afective și cognitive a celorlalți.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1** – Să-și consolideze înțelegerea ca exista mai multe perspective, puncte de vedere;
- O2** – Să exerseze abilitatea de luare a perspectivei celui alt;

C3 – Să identifice și selecteze comportamentele pro sociale.

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, povestirea, discuția de grup, reflecția personală, problematizarea, brainstorming.

Material didactic: laptop, prezentare powerpoint, cartonașe, fișe de lucru.

Activitatea 1: Joc de spargere a gheții - “În locul celuilalt” Consilierul școlar roagă elevii să se gândească la o ceartă pe care au avut-o recent cu cineva drag (părinte, frate, bunic, coleg) și să răspundă individual în scris la următoarele întrebări:

1. Ce ai simțit când te-ai certat cu acea persoană?
2. Ce ai gândit în această situație?
3. Cum s-a rezolvat această ceartă?

Acum, te rog să îți închipui că ești în locul persoanei cu care te-ai certat, să zicem mama. Hai să vedem:

1. Ce a simțit mama când vă certați?
2. Ce a gândit mama în acea situație?
3. Cum ați fi putut rezolva mai bine ceartă?

Întrebări pentru discuții: *De ce este important ca atunci când mă cert cu cineva să ascult și punctul lui de vedere? Oare la ce ajută să încerc să îmi dau seama ce simte celălalt când ne certăm?*

Concluzii: *Oamenii pot avea păreri diferite în una și aceeași situație și de aceea este foarte indicat să ascultăm și punctul de vedere al celuilalt când avem un conflict. Văzând situația și prin ochii celuilalt putem să ne dăm seama de ceea ce simte și de motivele din spatele comportamentului său, evitând astfel certurile și neînțelegerile inutile.*

Activitatea 2: “Povestea celor doua bestii” Consilierul școlar va prezenta animația “The tale of two beasts” (Povestea celor doua bestii) de Fiona

Roberston ([The Tale of Two Beasts | An Adorable Story About Different Perspectives](#)) în varianta silent și va citi copiilor traducerea poveștii (Anexa 1):

Perspectiva fetei:

Partea I – Ciudata bestie

“Mă întorceam acasă de la bunica, prin pădurea întunecată, când am zărit o mică bestie. Era înțepenită într-un copac și se văita trist...așa că am decis să o salvez. *“O să te numesc Gheară!”*, i-am spus, și am înfășurat-o în fularul meu ca să-i fie cald și am dus-o cu grija în brațe până acasă. I-am făcut o baie adorabilă, și i-am dat o căciulă și un pulovăr drăguț, și un bol delicios de alune proaspete. I-am făcut o frumoasă căsuță și i l-am dat pe Lord Rex să se joace cu el. Am dus-o afară la multe și lungi plimbări, ca să o mențin în formă și sănătoasă. Și am arătat-o tuturor prietenilor mei care au iubit-o aproape la fel de mult ca și mine. Dar dintr-un anumit motiv, micuța bestie nu părea fericită. De fapt, arăta înfocată și m-am temut să nu se îmbolnăvească așa că am deschis fereastra ca să se răcorească. Dar apoi un lucru teribil s-a întâmplat. Și-a aruncat hainele și a sărit pe fereastră! A fugit cât de repede a putut îndreptându-se spre pădure. Am vrut să mă duc să o caut dar mama avea alte planuri: timpul pentru ceai, baie și culcare. Nu am putut să dorm. Îmi era dor de mica bestie și mă întrebam dacă o să o revăd vreodată. Dar apoi o mică umbră a apărut lângă piciorul patului. Micuța bestie se reîntoarce! Părea chiar încântată să mă revadă. Și am început să mă gândesc că poate, doar poate, nu era chiar atât de ciudată această bestie la urma urmei. Mă întreb de ce s-a întors.”

Perspectiva veveriței:

Partea a II-a – Teribila bestie

“Atârnăm fericită de copacul meu preferat, cântând păsărilor când...am fost atacată de o bestie teribilă. A mârâit la mine, m-a legat strâns și m-a dus în vizuina ei secretă. M-a curățat bine de tot, și m-a îmbrăcat cu o căciulă și un pulovăr ridicol, și a încercat să mă facă să mănânc mâncare de veverițe. M-a ținut într-o cutie micuță în care nu aveam nici ce să fac și nici de ce să atârn. M-a făcut să umblu încoace și încolo și iar încolo și încolo, fără nici un rost. M-a arătat turmei ei care era la fel de teribilă ca și ea. Mi-a ajuns! Am pus la cale un plan și am trecut la acțiune. Din nou libertate! Am fugit spre pădurea întunecată înainte ca bestia teribilă să mă prindă. Era liniște în pădure. Poate puțin cam prea liniște. Și cam ud...pe o vreme ca asta mi-ar prinde bine căciula și puloverul. Așa că m-am furișat înapoi pentru a le lua. Bestia teribilă mă aștepta. Părea chiar încântată să

mă vadă. Și am început să mă gândesc că poate, doar poate, nu era chiar atât de teribilă această bestie la urma urmei.”

Întrebări pentru discuții: ”V-a plăcut povestea?”; “Ce vi s-a părut cel mai interesant la această poveste?”; “Ce ne-a ajutat să realizăm despre noi și despre ceilalți această ingenioasă poveste?”

Concluzii: *Așa cum cele două personaje se considerau ciudate, unul pe celălalt, tot așa și noi putem considera ciudat, neobișnuit comportamentul celor din jur. De fapt, dacă facem o pauză și încercăm să ne punem în locul celuilalt să vedem lumea prin ochii lui, încet, încet nu o să ni se mai pară ciudat ceea ce face sau zice cel din față noastră. Trebuie doar să avem bunăvoința de a încerca să vedem mereu lumea și din perspectiva celuilalt.*

Activitatea 3: “Tu ce vezi?” Consilierul școlar va înmâna elevilor fișa de lucru (Anexa 2) și va cere elevilor să-și imagineze și să deseneze ce văd cele 3 personaje. Apoi desenele vor fi expuse în fața clasei și consilierul școlar va ghida discuțiile.

Întrebări pentru discuții: “Oare cum de nu ați desenat toți același lucru?”; “Oare cum de unii dintre voi au desenat lucruri asemănătoare iar unii lucruri cu totul inedite?”; “Ce putem învăța din acest exercițiu?”

Concluzii: Consilierul școlar explică elevilor că pe lângă perspectiva perceptivă (ceea ce vedem, auzim, etc.) avem și o perspectiva cognitivă (ceea ce gândim) și una afectivă (ceea ce simțim). *De cele mai multe ori, perspectiva perceptivă este aceeași pentru majoritatea oamenilor dar și aceasta poate diferi într-o anumită măsură uneori (probabil majoritatea dintre elevi au desenat o pasăre, un avion, însă pot fi unii care au desenat un balon cu aer cald, un zmeu, o farfurie zburătoare). Tot așa, ceea ce gândim și ceea ce simțim poate fi asemănător în una și aceeași situație dar poate și diferi total de ceea ce gândește sau simte altă persoană.*

(sursa imagine: shorturl.at/cptzA)

Anexa 2

Activitatea 4: “Eu în pantofii tai!” Elevii fiind împărțiți în diade, fiecare își vor povesti câte o întâmplare personală încărcată emoțional (fie pozitivă – excursia la munte, fie negativă – o ceartă cu cineva drag) după care fiecare va repovesti întâmplarea celuilalt ca și cum ar fi fost a lui (povestind la persoană I). După ce fiecare elev are oportunitatea de a povesti ca și cum ar fi în “pantofii colegului”, consilierul școlar ghidează discuțiile.

Întrebări pentru discuții: “Cum te-ai simțit auzind povestea ta repovestită de altcineva?”; “Te-ai simțit înțeles?”; “Ai pus întrebări ajutătoare ca să înțelegi mai bine întâmplarea celuilalt?”; “La ce detalii ai fost atent, ascultând?”; “Ți-a fost greu să repovestesti întâmplarea ca și cum ar fi fost a ta? (activitate preluată și adaptată din documentul online “Școli fără ziduri” Asociația Minte Forte)

Concluzii: Este foarte util să ne punem în “pantofii celuilalt” și mai ales atunci când nu înțelegem reacțiile și comportamentul acestuia. Luând

perspectiva celuilalt ne va fi mult mai ușor să-l înțelegem și să știm cum să ne comportăm corespunzător în relație cu acesta.

Asigurarea feedback-ului/Consolidare:

La final de lecție, (C) le propune elevilor un exercițiu de tipul Asa DA, asa NU! prin intermediul platformei wordwall (<https://wordwall.net/ro/resource/71556307/comportamente-pro-si-antisociale>) . Elevii trebuie sa sorteze intre comportamentele pro-sociale si cele antisociale.

Evaluarea activității - elevii vor primi Anexa 4 folosită și în Ședința I.

Ședința V – Empatia, puterea mea

TIPUL ACTIVITĂȚII: Dezvoltare de priceperi și deprinderi

OBIECTIV GENERAL: Dezvoltarea abilităților de inter-relaționare armonioasă

prin formarea deprinderilor socio-emoționale de luare a perspectivei afective și cognitive a celorlalți.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1 – Să exerseze luarea perspectivei afective;

C2 – Să identifice emoția corespunzătoare situației date;

C3 – Să exerseze prin joc de rol empatia.

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, povestirea, discuția de grup, reflecția personală, problematizarea, brainstorming.

Material didactic: laptop, prezentare powerpoint, cartonașe, fișe de lucru.

Activitatea 1: Joc de spargere a gheții - “Mă gandesc la...”. Consilierul școlar spune elevilor că trebuie să se gândească la un coleg de clasă și, pe rând, să vină în fața clasei și să-l descrie, nu doar fizic, astfel încât restul colegilor să ghicească despre care coleg este vorba.

Activitatea 2: „Poveste terapeutică – Bunicul și nepotul” (de Frații Grimm) Consilierul școlar citește povestea terapeutică (Anexa 1) elevilor astfel încât la final să poată discuta și trage concluziile împreună.

„A fost odată un bătrân împovărat de ani. Și de bătrân ce era, privirea îi se tulburase, auzul îi slăbise și-i tremurau genunchii la orice mișcare. Când ședea la masă să mănânce, abia mai putea să țină lingura în mână: vărs ciorbă pe masă, iar uneori îi scăpau chiar bucăturile din gură. Și văzând până

unde ajunsese bătrânul cu nevolnicia, fiul și noră-să se umplură de scârbă. Nu-i mai așezară să mănânce cu ei la masă, ci-l puseră într-un colț, lângă vatră. Și din ziua aceea îi dădeau mâncarea într-o strachină de lut, și nici măcar atât cât să se sature. Bătrânul cătă cu jind la masa încărcată cu bucate, și ochii lui lăcrimau de amărăciune.

Într-o zi, strachina de lut îi scapă din mâinile cuprinse de tremur; căzu pe jos și se făcu cioburi. Când văzu asta, nora apucă să-l certe de zor, dar bătrânul se închisese în amărăciunea lui și nu scotea o vorbă. Din când în când, numai, scăpă câte-un oftat adânc. "Asta e prea de tot!" își spuseră în sinea lor bărbatul și nevasta. Și-i cumpărară din târg o strachină de lemn, pe câteva părăluțe. Bietul bătrân trebui să mănânce de aici înainte doar din strachina de lemn. Și iată că odată, înspre seară, cum ședeau cu toți în odaie, nepoțelul, să tot fi avut gagalicea de copil vreo patru anișori, începu a-și face de joacă cu niște scândurele.

- Ce faci tu acolo? îl întrebă taică-său.

- Fac și eu o covățică, îi răspunse copilașul, din care să mănânce tata și mama, când n-or mai fi în putere, ca bunicul!

Amândoi cătară mult timp unul la altul și de amar și de rușine îi podidi plânsul. Il poftiră de îndată pe bătrân să se așeze la masa lor și, din ziua aceea, mâncară iarăși cu toții împreună. Și din când în când se mai întâmplă ca bătrânul să verse din mâncare, acum însă nu-l mai lua nimeni la rost."

Întrebări pentru discuții: *Ce au simțit mama și tatăl copilului când au realizat ce pregătește fiul lor pentru ei? Ce credeți că au gândit ei în acel moment? Cum i-a făcut această realizare să-și schimbe comportamentul față de bătrân?*

Concluzii: *Este foarte util să ne punem în "pantofii celuilalt" și să nu-i judecam pe ceilalti după limitările sau dificultățile acestora. Luând perspectiva celuilalt ne va fi mult mai ușor să-l înțelegem și să știm cum să ne comportăm corespunzător în relație cu acesta.*

Activitatea 3: "Cred că te simți..." Consilierul școlar va pregăti un bol cu bilețele. Pe aceste bilețele vor fi înscrise emoții și stări afective. Elevii vor veni pe rând să extragă și să mimeze (prin expresie facială dar și prin postură) emoția pe care au extras-o. După ce colegii au ghicit emoția, elevul din fața clasei va relata o situație în care s-a simțit așa. Va spune de asemenea și ce a gândit în acel moment. Apoi alt elev va veni în fața clasei și va face același lucru iar exercițiul se termină când toți elevii au avut oportunitatea de a mima și relata o întâmplare personală. Consilierul școlar va sublinia faptul că deși 4 sau 5 din totalul clasei au extras aceeași emoție (de exemplu, tristețea) și alți 4 sau 5 au extras "bucuria" fiecare dintre ei a

relatat o întâmplare unică, personală care a generat emoția respectivă. Împreună vor concluziona că este foarte important să fim atenți la ceea ce simt cei din jur, să ne punem în locul lor, astfel încât să nu-i rănim prin vorbele sau comportamentul nostru, așa cum făcuseră mama și tatăl copilului în raport cu bunicul.

Discuții: *A fost greu să mimați emoția? Dar să vă dați seama despre ce emoție este vorba? Ați găsit ușor întâmplări în care ați trăit emoția respectivă?*

Concluzii: *Exercițiul acesta ne-a permis să ne dăm seama că putem citi emoțiile cuiva doar privind-i expresiile faciale. De asemenea, bucuria sau tristețea poate însemna pentru fiecare dintre noi altceva. Totodată, fiecare dintre noi poate simți furie în situații complet diferite de cel de langa noi. Dacă suntem atenți la aceste indicii emoționale vom putea comunica mult mai bine cu cei din jur sau chiar îi vom putea ajuta să treacă cu bine peste emoțiile negative pe care le resimt.*

Activitatea 4: “Empatia în acțiune” Consilierul școlar propune elevilor un joc de exersare a perspectivei afective. Pe rând, copiii vor extrage câte un bilețel pe care este înscrisă o situație (Anexa 2) și va trebui să spună ce simte personajul în acea situație sau ce ar simți el în acea situație. După fiecare bilețel, consilierul școlar dă oportunitatea și copiilor din clasă să spună dacă ei ar simți altceva în situația expusă decât elevul din fața clasei și moderează discuțiile. La final de activitate, consilierul școlar subliniază cât este de important să vedem lumea și prin ochii celorlalți astfel încât să avem relații de prietenie armonioase și frumoase.

Întrebări pentru discuții: *Tu și colegii tăi ați avut aceleași emoții când v-ați raportat la aceeași situație? Vă înfurie sau va bucură aceleași lucruri? De ce este important să realizăm ce gândește cel de lângă noi, cum vede el problema, situația în care ne aflăm?*

Concluzii: *Exercițiul acesta ne-a permis să ne dăm seama cât de important este să realizăm prin ce emoții trece cel de langa noi. Putem face acest lucru dacă încercăm să ne putem și în locul lor. Amintindu-ne să aplicăm acest exercițiu în viața de zi cu zi vom reuși să avem relații mult mai armonioase cu cei din jur. (sursa imagine: www.suntparinte.ro)*

Exerciții de empatie

Cum crezi că se simte un copil atunci când:

Cățelul lui este bolnav.	S-a certat cu prietenul lui cel mai bun.	Urmează să plece într-o excursie.
A luat o notă bună la test.	Un alt copil i-a stricat jucăria preferată.	Un alt copil nu vrea să se joace cu el.
Nu a înțeles lecția în clasă.	Nu știe să rezolve o problemă la matematică.	Și-a uitat tema acasă.
A întârziat la ore.	I-a căzut înghețata pe jos și nu mai poate cumpăra alta.	Un copil mai mare îl amenință.
A răspuns greșit la o întrebare în clasă.	Urmează să înceapă un curs extrașcolar pe care și l-a dorit mult.	Plimbarea prin parc se amână pentru că plouă.

Asigurare feedback/Consolidare:

Pentru a fixa și mai bine noile deprinderi, consilierul școlar propune copiilor un joc de rol. Pornind de la situațiile anterioare, cate doi voluntari vor veni în fața clasei și vor alege una dintre situațiile prezentate (Anexa 2) pentru a le putea arăta copiilor ce trebuie să spunem și cum să ne comportăm

pentru a fi empatici. (C) îi va ghida pe elevi cand este cazul.

Evaluarea activității - elevii vor primi Anexa 4 folosită și în Ședința I.

La finalul întregului program, consilierul școlar va aprecia verbal activitatea elevilor și va răsplăti fiecare elev cu diploma “Sunt bun, fac binele!” (Anexa 3).

DIPLOMA

“Sunt puternic/ă, fac binele!”

Se acorda elevului/ eleveidin clasa

de lapentru absolvirea cu succes a programului de dezvoltare a empatiei cognitive și afective “SUNT PUTERNIC/A, FAC BINELE!”.

FELICITARI!!! 😊

Data.....

prof.

Bibliografie:

Asociația Minte Forte – Scoli fără ziduri - Metode non-formale de dezvoltare socio-emoțională a copiilor de gimnaziu.

Astington, J. W. (2003). *Sometimes necessary, never sufficient: False-belief understanding and social competence*. In B. Repacholi & V. Slaughter (Eds.), *Macquarie monographs in cognitive science. Individual differences in theory of mind: Implications for typical and atypical development* (p. 13–38). Psychology Press.

Astington, J. W., & Jenkins, J. M. (1999). A longitudinal study of the relation between language and theory-of-mind

development. *Developmental Psychology*, 35(5), 1311–1320. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.35.5.1311>

Diesendruck, G., & Ben-Eliyahu, A. (2006). The relationships among social cognition, peer acceptance, and social behavior in Israeli kindergartners. *International Journal of Behavioral Development*, 30(2), 137–147. <https://doi.org/10.1177/0165025406063628>

Imuta, Kana & Henry, Julie & Slaughter, Virginia & Selcuk, Bilge & Ruffman, Ted. (2016). Theory of Mind and Prosocial Behavior in Childhood: A Meta-Analytic Review. *Developmental psychology*. 52. 10.1037/dev0000140.

Lalonde, C. E., & Chandler, M. J. (1995). False belief understanding goes to school: On the social-emotional consequences of coming early or late to a first theory of mind. *Cognition and Emotion*, 9(2-3), 167–185. <https://doi.org/10.1080/02699939508409007>

Slomkowski, C., & Dunn, J. (1996). Young children's understanding of other people's beliefs and feelings and their connected communication with friends. *Developmental Psychology*, 32(3), 442–447. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.32.3.442>

Razza, R. A., & Blair, C. (2009). Associations among false-belief understanding, executive function, and social competence: A longitudinal analysis. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(3), 332–343. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2008.12.020>

